

Ekonominės raidos scenarijus 2016–2019 metams

2016 m. kovo 18 d.

Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojantis iki kovo 10 d. paskelbtais statistiniais duomenimis ir gauta informacija, kurią, vadovaudamasi 2016 m. vasario 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 154, pateikė Lietuvos Respublikos ministerijos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. Pagrindinės išorinės aplinkos prielaidos (prekybos partnerių raida, naftos kainos, euro ir dolerio kursas) atitinka Europos Komisijos 2016 metų žiemos prognozes.

Ekonominės raidos scenarijus derintas su Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos banku ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrole.

Nuo 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniam įstatymui, išvadą dėl šio ekonominės raidos scenarijaus turi pateikti nepriklausoma biudžeto politikos kontrolės institucija, kurios funkcijas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymu Nr. I-907 pavesta atlikti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei.

Finansų ministerijos parengtame ekonominės raidos scenarijuje 2016–2019 metams numatoma, kad sumažėjusi priklausomybė nuo Rusijos rinkos, santykinai stabili pagrindinių Lietuvos eksporto rinkų raida (remiantis Europos Komisijos 2016 m. žiemos prognozėmis), Europos Sąjungos mastu vykdoma skatinamoji ūkio valdymo politika vidutiniu laikotarpiu sudarys pagrindą spartesniam nei 2015 m. ir subalansuotam Lietuvos ekonomikos augimui. 2016 m. Lietuvos BVP galėtų augti 0,6 procentinio punkto sparčiau nei praėjusiais metais – apie 2,5 proc. Projektuoti mažesnį, nei buvo tikėtasi 2015 m. rudenį, 2016 m. BVP augimą teko įvertinus pasikeitusią išorinę aplinką ir pokyčius statybos ir žemės ūkio veiklose. Numatoma, kad 2016 m. sumažėjus priklausomybei nuo Rusijos rinkos ir atsigavus išorės paklausai paspartėjęs prekių ir paslaugų eksportas įgalins BVP 2017 metais augti dar sparčiau – apie 3,2 proc.

Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais dėl nepalankių demografinių tendencijų tikimasi kiek lėtesnio, nei 2017 m., bet vis dar 3 procentus viršijančio BVP augimo.

Numatoma, kad pastaruoju metu besiformuojanti įtampa (neatitikimas tarp darbo jėgos paklausos ir pasiūlos) darbo rinkoje vidutiniu laikotarpiu stiprės. Defliaciniai procesai pasibaigs jau 2016 metais, o augančios kainos mažins gyventojų perkamąją galią ir šiek tiek prislopins namų ūkių vartojimą, tačiau jis išliks svariu BVP augimo komponentu visą vidutinį laikotarpį.

Lietuvos eksportuotojams išorinė aplinka pastaraisiais metais nebuvo palanki, tačiau buvo puikus stimulus perorientuoti eksporto srautus į stabilesnes rinkas. Pagrindinės lietuviškos kilmės prekių rinkos 2015 m. buvo Vokietija, Latvija, JAV, Lenkija, Jungtinė Karalystė, Švedija, Nyderlandai, Estija, Norvegija ir Prancūzija. Rusija 2015 m. nepateko į pagrindinių lietuviškos kilmės prekių eksporto rinkų dešimtuką – buvo tik 15-oji, o lietuviškos kilmės prekių eksporto į Rusiją dalis sumenko beveik perpus – nuo 4,3 proc. 2014 m. iki 2,3 proc. 2015 m. Lietuvos prekių eksporto apimtys išaugo 0,4 proc., o kartu su paslaugomis – 1,2 proc. ir lėmė apie 0,9 procentinio punkto 2015 m. BVP augimo tempo.

Spartus Lietuvos eksportuotojų persiorientavimas į stabilesnes rinkas lėmė, kad lietuviškos kilmės prekių eksportas pernai sumažėjo tik 2,4 proc. (to meto kainomis). Atmetus mineralinius

produktus (kurių vertei neigiamą įtaką darė kritusios naftos kainos), lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė išaugo 2,7 procento. Įvertinus nepalankias išorinės aplinkos sąlygas, tai geras rezultatas, rodantis Lietuvos eksportuotojų lankstumą ir konkurencingumą. Vis dėlto sulėtėjus eksporto apimčių augimo tempui, pagrindinis ūkio variklis 2015 metais buvo vidaus paklausa.

Sparčiam vidaus paklausos augimui įtakos turėjo aktyvus investicinis procesas – išlaidos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui 2015 m. augo beveik du kartus sparčiau nei 2014 m. – 10,3 proc. Aukštas pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis 2015 m. (73,9 proc.) skatino spartų materialinių investicijų augimą. Apdirbamojoje gamyboje investicijos 2015 m. augo 15,3 proc. (ypač sparčiai augo II ir III ketvirtį, atitinkamai 25 proc. ir 34 proc.). Investicijų augimą taip pat skatino įgyvendinami strateginiai Lietuvos elektros energetikos projektai bei siekis užbaigti 2007–2013 m. laikotarpio ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus.

Mažos naftos kainos 2015 m. Lietuvai buvo palankus veiksnys, sudaręs sąlygas gyventojų perkamajai galiai didėti ir gamybos sąnaudoms mažėti. Dėl išaugusios perkamosios galios namų ūkių vartojimo išlaidos (palyginamosiomis kainomis) 2015 m. buvo 0,7 procentinio punkto didesnės nei 2014 m. Daugiau negu du kartus išaugusi pelno marža (didžiają dalimi dėl kritusių naftos kainų) ypač palankiai veikė naftos perdirbimo verslą Lietuvoje. Naftos produktų eksportas (palyginamosiomis kainomis) 2015 m. išaugo apie 12 proc., o naftos perdirbimo verslo finansiniai rezultatai buvo geriausi nuo 2006 metų. Pigesnis kuras švelnino neigiamą Rusijos recesijos ir embargo įtaką transporto sektoriui ir palankiai veikė kitų sektorių, kurių veiklos sąnaudose transportavimo išlaidos sudaro reikšmingą dalį, – prekybos, turizmo ir žemės ūkio – rezultatus. Didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto, transporto ir saugojimo, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimo veiklos lėmė apie pusę (0,77 procentinio punkto) BVP augimo tempo 2015 m. Apdirbamoji gamyba, nors ir paveikta neigiamų išorinės aplinkos veiksnių, sukūrė apie 0,5 procentinio punkto BVP augimo tempo. Kelis metus iš eilės sparčiai augusi statybos veikla, kuri 2014 m. lėmė apie 1 procentinį punktą BVP augimo tempo, prie BVP augimo tempo 2015 m. neprisidėjo. Nors pirmąjį 2015 m. pusmetį statybos veikloje sukuriama pridėtinė vertė augo 8,1 proc., palyginti su 2014 m. pirmuoju pusmečiu, baigus įgyvendinti 2007–2013 m. finansinio laikotarpio ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus antroje metų pusėje statybos veiklos aktyvumas sulėtėjo, o per visus 2015 m. pridėtinės vertės iš statybos veiklos buvo sukurta 0,3 proc. mažiau. Susiformavusias neigiamas tendencijas lėmė antrojo pusmečio statybos veiklos rezultatai – statybos veikloje sukuriama pridėtinė vertė, palyginti su 2014 m. antruoju pusmečiu, smuko 6 proc. (didžiają dalimi dėl apie 12 proc. smukusių inžinierinių statinių statybos darbų).

Antrąjį 2015 m. pusmetį pasikeitusios tendencijos statybos veikloje bei smunkantis statybos pasitikėjimo rodiklis (remiantis Lietuvos statistikos departamento verslo tyrimų duomenimis, šis rodiklis 2016 m. vasario mėn. buvo 11 procentinių punktų blogesnis, nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus) lėmė, kad investicijos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui (didžiąją dalį tokių investicijų pastaraisiais metais sukurdavo statybos veikla) 2016 m. projektuojamos mažesnės, nei buvo numatyta 2015 m. rudenį.

2016 m. investicijų augimą slopins ir ES finansinės paramos laikotarpių pasikeitimo efektas – mažesnės ES struktūrinių fondų lėšos dėl 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. finansinių laikotarpių dubliavimosi – 2015 m. buvo investuojamos lėšos iš abiejų finansinių laikotarpių, o 2016 m. tik naujojo 2014–2020 m. laikotarpio lėšos.

ES fondų lėšomis įgyvendinamų projektų apimtys nuo 2017 m. didės. 2014–2020 m. finansiniu laikotarpiu numatyta investuoti į infrastruktūrinius projektus, susisiekimo, aplinkosaugos, energetikos, mokslinių tyrimų bei eksperimentinės plėtros, regionų plėtros srityse, taip pat bus finansuojami daugiabučių namų ir viešųjų pastatų modernizavimo ir renovavimo darbai.

Vidutiniu laikotarpiu investicijų augimui svarbūs išliks daugiabučių modernizavimo projektai, tačiau nebe tokiu mastu kaip 2015 m., kai įvyko didžiulis šuolis renovacijos srityje ir per vienerius metus buvo užbaigta beveik 4 kartus daugiau projektų nei ankstesniais metais. Finansų

ministerijos duomenimis, naudojant 2007–2013 m. finansinio laikotarpio ES veiksmų programoms skirtas lėšas, iš viso iki 2015 m. gruodžio 31 d. įgyvendinti 667 daugiabučių atnaujinimo projektai, dar 388 namai renovuojami. Be to, iki 2016 m. vasario vidurio pasirašyta 511 paskolų sutarčių daugiabučiams atnaujinti už 145,5 mln. eurų. Šiems projektams įgyvendinti numatytos 2014–2020 m. finansinio laikotarpio ES lėšos. Investiciniam procesui bus svarbūs ir komercinės paskirties pastatų statybos projektai, į kuriuos vis aktyviau dairosi užsienio investuotojai bei infrastruktūros projektai.

ES Energetinio efektyvumo direktyvoje numatytas įpareigojimas kiekvienais metais renovuoti 3 proc. centrinei valdžiai priklausančių pastatų vidutiniu laikotarpiu taip pat prisidės prie investicijų, skirtų statyboms finansuoti, srauto (nepaisant šio ES Energetinio efektyvumo direktyvoje numatyto tikslo, Lietuvai gresia baudos). Šiuo metu valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas bei gatvių apšvietimo modernizavimas siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą yra finansuojami naudojant 2015 m. vasario 18 d. įkurto „Energinis efektyvumo fondo“ (fondo vertė – 79,6 mln. eurų, į fondą jau pervesta 19 mln. eurų) lėšas. Numatomas steigti fondas, kurio lėšos bus panaudotos savivaldybių viešiesiems pastatams atnaujinti. Šiam fondui numatoma skirti 50 mln. ES struktūrinių fondų lėšų.

Investicinį procesą vidutiniu laikotarpiu palaikys ir Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu patvirtintos Lietuvos Respublikos partnerystės sutarties nuostatų dėl papildomumo užtikrinimo įgyvendinimas (valdžios sektoriaus išlaidų, skirtų bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui, dalis BVP 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu vidutiniškai per metus turėtų išlikti ne mažesnė nei 3,2 proc.).

Atsižvelgiant į tai, kad nepanaudoti darbo jėgos ištekliai šalyje smarkiai mažėja, vidutiniu laikotarpiu įmonėms gresia susidurti ne tik su kvalifikuotos, bet ir su nekvalifikuotos darbo jėgos trūkumu. Todėl, mažėjant darbo jėgai ir kylant jos kainai, poreikis didinti darbo našumą ir investuoti į mažiau darbo jėgos reikalaujančią gamybą (gamybos įrenginius) išliks visą vidutinį laikotarpį.

Pastaruosius 4 metus sparčiai augęs užimtų gyventojų skaičius ir mažėjęs darbingo amžiaus gyventojų skaičius lėmė, kad 2015 m. užimtumo ir darbo jėgos aktyvumo lygiai tapo aukščiausi nuo gyventojų užimtumo tyrimo pradžios 1998 m. – sudarė atitinkamai 67,2 proc. ir 74,1 proc. (15–64 metų amžiaus grupėje) ir iš dalies švelnino darbo rinkoje susiformavusią darbo jėgos pasiūlos problemą. Užimtų gyventojų skaičius augo daugelyje ekonominių veiklų ir iš viso 2015 m. padidėjo 1,2 proc. Labiausiai užimtų gyventojų skaičius išaugo statybos, žmogaus sveikatos priežiūros ir socialinio darbo, apdirbamosios gamybos, informacijos ir ryšių veiklose. Didmeninės ir mažmeninės prekybos veikloje užimtų gyventojų skaičius sumažėjo 3,5 proc. nepaisant 55,9 proc. išaugusio laisvų darbo vietų skaičiaus šioje veikloje. Privačiame sektoriuje užimtų gyventojų skaičius išaugo 4,1 proc., valstybės sektoriuje – 0,1 proc.

Sparčiai mažėjant nedarbui ir darbingo amžiaus gyventojų populiacijai bei augant darbo jėgos paklausai darbo rinkoje vidutiniu laikotarpiu stiprės įtampa, o senkantys nepanaudoti darbo jėgos ištekliai šalyje sąlygos lėtėjančius užimtumo augimo tempus.

Žemas nedarbo lygis (2015 m. jis sumažėjo 1,6 proc. punkto – iki 9,1 proc.) kartu su įtampa darbo rinkoje dėl kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo ir Vyriausybės sprendimais dėl minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA) didinimo 2015 m. skatino darbo užmokesčio augimą. Išankstiniais duomenimis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis (įskaitant individualias įmones) Lietuvoje 2015 m. išaugo 5,1 proc. (privačiame sektoriuje – 6 proc., valstybės sektoriuje – 3,8 proc.). Darbo užmokestis didėjo visų ekonominės veiklos rūšių įmonėse, ypač informacijos ir ryšių veikloje (8,3 proc.), apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikloje (8,2 proc.), meninėje, pramoginėje ir poilsio organizavimo veikloje (7,5 proc.), o mažiausiai augo viešojo valdymo ir gynybos veikloje, privalomojo socialinio draudimo veikloje (2,4 proc.), švietimo veikloje (3 proc.).

Dėl augančios darbo jėgos paklausos atlyginimų didėjimo tempas vidutiniu laikotarpiu išliks spartus. Darbo užmokestis sparčiausiai augs privačiame sektoriuje – tų veiklų, kurios pasižymi

aukštu darbo našumu, aukšta darbo jėgos paklausa ir kurių darbo užmokestis buvo mažiausias. Didelį poveikį turės MMA didinimas (nuo 2016 m. sausio mėn. MMA padidinta 25 eurai iki 350 Eur). Augant darbo užmokesčiui gyventojų pajamos vidutiniu laikotarpiu taip pat nuosekliai augs. Kaip ir pastaraisiais metais, didžiąją dalį pajamų Lietuvos gyventojai skirs prekėms ir paslaugoms įsigyti, tačiau didėjanti infliacija mažins gyventojų perkamąją galią, todėl namų ūkių vartojimo išlaidos (palyginamosiomis kainomis) vidutiniu laikotarpiu augs lėčiau nei 2015 m.

Dėl žemos palyginamosios bazės mažų naftos kainų (pagal Europos Komisijos 2016 m. žiemos prognozes numatoma, kad 2016 m. naftos kainos, išreikštos eurai už barelį, smuks 31,4 proc.) poveikis vartojimo prekių kainoms 2016 m. bus silpnesnis nei pernai, kai dėl smukusių naftos kainų Lietuvoje buvo užfiksuota 0,7 proc. vidutinė metinė defliacija (apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą (toliau – SVKI). Mažesnis nei pernai energinių prekių svoris vartotojų prekių ir paslaugų krepšelyje lems mažesnę neigiamą poveikį SVKI 2016 m., todėl 2016 m. projektuojama nedidelė (0,7 proc.) infliacija, o nuo 2017 m., išnykus neigiamam išorės veiksnių poveikiui (atsigavus pasaulinėms naftos kainoms), numatomas infliacijos paspartėjimas. 2016–2018 m. numatytas stabilus alkoholinių gėrimų, tabako (šiuo metu numatyta tik 2016 m.) akcizų tarifų didinimas turės nedidelį spartinantį poveikį infliacijai. Tikėtina, kad vidutiniu laikotarpiu pasaulinės maisto prekių kainos išliks stabilios, todėl maisto prekių kainas šalyje daugiausia veiks vidaus paklausos ir pasiūlos santykis. Viena vertus, augančios vartotojų pajamos didins spaudimą kainoms, kita vertus, mažėjantis vartotojų skaičius ir laukiamas konkurencijos stiprėjimas mažmeninės prekybos rinkoje šį spaudimą mažins. Atsižvelgiant į tai, numatomas nuosaikus laipsniškas maisto prekių kainų kilimas vidutiniu laikotarpiu.

Grynoji infliacija (apskaičiuota pagal SVKI be energinių prekių ir neapdorotų maisto produktų), pastaruosius dvejus metus pasižymėjusi stabilumu ir 2014–2015 m. vidutiniškai sudariusi 1,2 proc., vidutiniu laikotarpiu, augant vidaus paklausai, palaipsniui spartės ir priartės prie daugiamečio vidurkio (2,5 proc.).

Numatoma, kad sparčiai augant darbo užmokesčiui, paslaugų kainų kilimas, išryškėjęs 2015 m., tęsis visą vidutinį laikotarpį.

Rizika dėl ekonominės raidos scenarijaus išsipildymo

Neigiama rizika dėl ekonominės raidos scenarijaus išlieka ir iš esmės kyla dėl išorinės ekonominės aplinkos neapibrėžtumo. Geopolitinė įtampa vis dar neatslūgusi, iki 2016 m. pratęstos abipusės Rusijos ir ES sankcijos gali būti nepanaikintos ilgesnį laikotarpį. Neigiama rizika kyla ir dėl galimo tolesnio Kinijos ir kitų besivystančių rinkų lėtėjimo ir galimos gilesnės Rusijos recesijos.

Nuo 2015 m. rudens atsirado papildomų neigiamų veiksnių dėl naujų svyravimų pasaulio finansų rinkose, vis dar neišspręstos Europą užplūdusių pabėgėlių problemos, Europos Sąjungos stabilumo. Jeigu po 2016 m. birželio 23 d. referendumo Jungtinė Karalystė pasitrauktų iš Europos Sąjungos, tikėtina, tai lemtų protekcionistinių priemonių įvedimą ir svoro nuvertėjimą. Tai ribotų prekių eksportą iš Lietuvos į šią šalį, į kurią Lietuva pastaraisiais metais eksportuoja daugiau nei 4 proc. viso prekių iš Lietuvos eksporto.

Atsirado rizika, kad dėl paastrėjusios pabėgėlių problemos gali būti panaikintas Šengeno susitarimas. Tai reikštų sienų kontrolės įvedimą ir apsunktų užsienio prekybą, mažintų užsienio investicijas, neigiamai paveiktų transporto ir logistikos veiklas, turizmo sektorių.

Ekonominės raidos perspektyvoms taip pat pakenktų užsitęsęs defliacinis laikotarpis arba žymiai sparčiau, nei numatyta rengiant ekonominės raidos scenarijų, augančios naftos kainos.

Pasikeitusi darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus raidos tendencija paveiktų darbo rinkos rodiklius. Prastesnės demografinės tendencijos sąlygotų mažesnę darbo jėgos kiekį, susidarytų sąlygos užimtų gyventojų skaičiui mažėti. Labiau teigiamos demografinės tendencijos sudarytų sąlygas užimtų gyventojų skaičiui augti sparčiau, tačiau dėl didesnio darbo jėgos kiekio nedarbo

lygis mažėtų lėčiau. Pokyčiai darbo rinkoje turėtų poveikį ir darbo užmokesčio bei darbo užmokesčio fondo projekcijoms.

Egzistuoja ir teigiami rizikos veiksniai, kuriems išsipildžius ekonominės raidos scenarijuje numatyti ekonominiai rodikliai pagerėtų.

Jeigu euras pigtų labiau, nei buvo numatyta rengiant scenarijų, Lietuvos eksportuotojai tuo galėtų pasinaudoti prekiaudami su ne euro zonos šalimis ir paspartinti eksporto plėtrą labiau, nei numatyta šiame scenarijuje. Didesnis ekonominis aktyvumas ES ir euro zonoje taip pat būtų teigiamos rizikos veiksnys.

PRIEDAS

Pagrindinių ekonominių veiklų raida ir perspektyvos vidutiniu laikotarpiu

Ekonominė veikla (bendrosios pridėtinės vertės dalis 2015 m.)	Raida ir perspektyvos
<p>Apdirbamoji gamyba (19,4 proc.)</p>	<p>Apdirbamosios gamybos produkcija 2015 m. išaugo 2,5 proc. Didžiausios įtakos šiems pokyčiams turėjo naftos produktų, baldų bei medienos ir medinių gaminių gamyba užsiimančių įmonių veiklos rezultatai.</p> <p>Lietuvos gamintojai randa naujų rinkų, kur gali realizuoti savo produkciją – 2015 m. 64,6 proc. (1 procentiniu punktu daugiau, palyginti su 2014 m.) apdirbamosios gamybos produkcijos buvo parduota ne Lietuvos rinkoje.</p> <p>Lietuvos pramoninkų konfederacijos pramonės lūkesčių indeksas rodo, kad įmonės ateitį vertina atsargiai, tačiau tikisi plėtros (apdirbamosios gamybos įmonės pozityviai vertina vidaus paklausos ir eksporto perspektyvas). Statistikos departamento verslo tyrimų duomenimis, 2016 m. vasario mėn. kas trečia įmonė prognozuoja gamybos augimą, kas ketvirta – eksporto augimą per artimiausius 3 mėnesius, o pesimistiškai nusiteikusių įmonių, prognozuojančių gamybos ir eksporto mažėjimą, 2016 m. pradžioje sumažėjo. Šie duomenys rodo, kad 2016 m. galima tikėtis gerų apdirbamosios gamybos rezultatų.</p> <p>Vidutiniu laikotarpiu teigiamas perspektyvas pagrindinėms apdirbamosios gamybos veikloms numato ir Energetikos bei Ūkio ministerijos.</p>
<p>Statyba (7,6 proc.)</p>	<p>2015 m. šalyje atlikti statybos darbai (jie sudarė 92,2 proc. visų statybos darbų) sumažėjo 1,9 proc., o užsienyje atlikti darbai išaugo 17,9 proc. (bendrai šalyje ir užsienyje atlikti statybos darbai išliko praėjusių metų lygio). Dėl antrąjį pusmetį sumažėjusių statybos darbų vidaus rinkoje šiame sektoriuje sukuriama pridėtinė vertė</p>

Ekonominė veikla (bendrosios pridėtinės vertės dalis 2015 m.)	Raida ir perspektyvos
	<p>2015 m. neaugo (sumažėjo 0,3 proc.). Antrąjį 2015 m. pusmetį statybos veikloje sukuriama pridėtinė vertė mažėjo – tai pirmas kartas po 9 ketvirčius iš eilės trukusio spartaus augimo. Neigiamas tendencijas lėmė antrojo pusmečio statybos veiklos rezultatai, kai dėl dar neįsibėgėjusio 2014–2020 finansinio laikotarpio ES struktūrinių fondų investicijų naudojimo statybos veikloje sukuriama pridėtinė vertė smuko 6 proc. (didžiąja dalimi dėl apie 12 proc. smukusių inžinierinių statinių statybos darbų).</p> <p>Gyvenamųjų pastatų statyba 2015 m. išliko vienintelis segmentas, sparčiai augęs visus 2015 metus – tokių darbų buvo atlikta 41,2 proc. daugiau nei pernai.</p> <p>Antrąjį 2015 m. pusmetį pasikeitusios tendencijos statybos veikloje ir nuo 2015 m. kovo mėn. smunkantis statybos pasitikėjimo rodiklis rodo, kad šios ekonominės veiklos aktyvumas mažėja. Gyvenamosios paskirties pastatų statybos darbai nuo 2016 m. turėtų sulėtėti. Tačiau, remiantis Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijos ir Susisiekimo ministerijos duomenimis, 2016 m. planuojama negyvenamųjų pastatų (prekybos, verslo ir logistikos centrų) ir kelių statybos plėtra.</p> <p>ES fondų lėšomis įgyvendinami projektai įsibėgės 2017 m. 2014–2020 m. finansiniu laikotarpiu numatyti projektai, skirti susisiekimo infrastruktūrai gerinti bei namų modernizavimo ir renovavimo darbams atlikti.</p>
<p>Transportas ir saugojimas (12,3 proc.*)</p>	<p>Transporto ir saugojimo veiklą riboja dėl Rusijos nuosmukio lėtėjantis reeksportas ir Rusijos embargo sąlygota padidėjusi konkurencija ES rinkoje. Todėl 2015 m. transporto ir saugojimo paslaugų įmonių pardavimo pajamos mažėjo 2,2 proc.</p> <p>Mažėjantis prekių srautas tarp Rusijos ir ES paskatino didesnę Lietuvos transporto ir logistikos įmonių aktyvumą kitose rinkose, taip sumažinant prekybos su Rusija suvaržymų pasekmes. Pagrindiniai kelių transporto įmonių partneriai – Vokietija, Prancūzija ir Danija. Atsispirti sunkmečiui padėjo sumažėjusios degalų kainos.</p> <p>Remiantis Statistikos departamento 2016 m. vasario mėn. verslo tyrimų duomenimis, beveik visos sausumos transporto ir sandėliavimo įmonės verslo padėtį vertina gerai ar patenkinamai ir dauguma įmonių prognozuoja, kad artimiausiais mėnesiais jų teikiamų paslaugų paklausa nemažės.</p> <p>Susisiekimo ministerijos nuomone, 2016 m. transporto ir saugojimo paslaugų įmonių plėtra bus suvaržyta, o nuo 2017 m. tikimasi šio sektoriaus atsigavimo.</p>

Ekonominė veikla (bendrosios pridėtinės vertės dalis 2015 m.)	Raida ir perspektyvos
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (18,6 proc.*)	<p>2015 m. mažmeninės prekybos augimo tempai Lietuvoje buvo vieni sparčiausių ES. 2015 m. mažmeninės prekybos apyvarta augo kiekvieną mėnesį, palyginti su atitinkamu 2014 m. mėnesiu, ir per metus padidėjo 5,4 proc.: prekyba maisto prekėmis, alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais augo 3,2 proc., prekyba ne maisto prekėmis – 6,0 proc. (didžiausią įtaką turėjo informacijos ir ryšių technologijų įrangos, kultūros ir poilsio prekių, laikrodžių, juvelyrinių dirbinių prekybos augimas), automobilių degalų prekyba – 8,9 proc.</p> <p>Remiantis Statistikos departamento 2016 m. vasario mėn. verslo tyrimų duomenimis, beveik visos prekybos įmonės verslo padėtį vertina gerai ar patenkinamai ir dauguma įmonių prognozuoja, kad artimiausiu metu verslo padėtis nesikeis.</p> <p>Vidutiniu laikotarpiu šio sektoriaus plėtrą palaikys auganti vidaus paklausa ir didėjančios namų ūkių pajamos.</p>
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos (1,4 proc.*)	<p>2015 m. Lietuvos apgyvendinimo įstaigos priėmė 5,8 proc. daugiau turistų: 10,3 proc. daugiau lietuvių ir 2,3 proc. daugiau užsieniečių. Sumažėjusių turistų skaičių iš pagrindinių atvykstamojo turizmo šalių Rusijos ir Baltarusijos kompensavo augantys turistų srautai ne tik iš Europos (Ukrainos, Latvijos, Lenkijos, Norvegijos, Vokietijos, Jungtinės Karalystės), bet ir iš Azijos šalių.</p> <p>Padidėjęs Lietuvos patrauklumas dėl įvesto euro ir atsiradusios naujos skrydžių kryptys vidutiniu laikotarpiu lems apgyvendinimo paslaugų sektoriaus plėtrą. Susisiekimo ministerijos duomenimis, palyginti su 2009 m., kai buvo skrendama maždaug 30 krypčių, 2015 m. iš Lietuvos galima pasiekti dvigubai daugiau kitų šalių oro uostų, o iki 2020 m. planuojama atidaryti dar 30 naujų maršrutų ir maždaug penkiolikos jau esamų maršrutų skrydžių intensyvumas turėtų padidėti.</p> <p>2015 m. maitinimo paslaugas teikiančių įmonių apyvarta padidėjo 5,8 proc. Remiantis Statistikos departamento 2016 m. vasario mėn. verslo tyrimų duomenimis, beveik visos maitinimo paslaugų įmonės verslo padėtį vertina gerai ar patenkinamai, o du trečdaliai įmonių prognozuoja, kad jų teikiamų paslaugų paklausa artimiausiu metu augs ar nesikeis.</p> <p>Maitinimo paslaugų srityje vidutiniu laikotarpiu išliks teigiamos perspektyvos.</p>
Žemės ūkis (3,2 proc.)	<p>Dėl išskirtinai gero grūdų derliaus žemės ūkio veikloje 2015 m. buvo sukurta 2,5 proc. daugiau pridėtinės vertės. Nors 2014 m. grūdų derlius buvo įvardytas kaip rekordinis per visą šalies istoriją, 2015 m. jis augo dar 22,5</p>

Ekonominė veikla (bendrosios pridėtinės vertės dalis 2015 m.)	Raida ir perspektyvos
	<p>proc. (2015 m. grūdinių augalų derlingumas buvo didžiausias nuo 1990 m.).</p> <p>Žemės ūkio sektoriaus plėtrą 2015 m. ribojo žemos žemės ūkio produktų supirkimo kainos, kurios kiekvieną metų ketvirtį smuko vidutiniškai po 8,1 proc. (gyvulininkystės produktų kainos mažėjo po 14,1 proc.).</p> <p>Kaip ir pastaraisiais metais, vidutiniu laikotarpiu žemės ūkio plėtrą ir toliau slopins žemos žemės ūkio produktų supirkimo ir eksporto kainos. Vidutiniu laikotarpiu Žemės ūkio ministerija numato nuosaikią šio sektoriaus plėtrą.</p>

Šaltinis: Statistikos departamentas, Lietuvos pramoninkų konfederacija, Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija, Ūkio ministerija, Energetikos ministerija, Susisiekimo ministerija, Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
* 2014 m. duomenys